

PROGRAMLAMA TEMELLERİ

Öğr. Gör. Erhan AKAGÜNDÜZ

PROBLEM ÇÖZME VE TEMEL KAVRAMLAR

- ❑ İnsanlık, varoluşundan beri çeşitli problemlerle karşılaşmış ve bu problemlere çözüm üretmeye çalışmıştır.
- ❑ Örneğin; bilgiyi kalıcı hâle getirmek için yazı bulunmuştur.
- ❑ Mağara duvarlarına ya da kil tabletlere yazılan çivi yazıları bilginin kalıcılığını sağlamış ancak taşıma gücü ortaya çıkmıştır.
- ❑ Karşılaşılan bu probleme yeni çözümler geliştirilerek günümüzdeki kâğıt ve kalemler üretilmiştir.

PROBLEM ÇÖZME VE TEMEL KAVRAMLAR

- ❑ İnsanoğlu yaşamı boyunca çeşitli problemlerle karşılaşır.
- ❑ Günümüzde birçok problemi çözmek için bilgisayarlardan faydalanılır.
- ❑ Ancak bilgisayarlar problemi nasıl çözeceğini **bilmez**.
- ❑ Bir bilgisayarın problem çözebilmesi için işlem adımlarının belirlenmesi
 - ve bunun bilgisayara yüklenmesi gerekmektedir.

PROBLEM ÇÖZME VE TEMEL KAVRAMLAR

- ❑ **Problem:** Karşılaşılabilecek soruna veya çözülmesi gereken duruma denir.
- ❑ **Örneğin;**
 - Sınav esnasında kaleminizin ucunun bitmesi,
 - İnternette alınan ayakkabının küçük gelmesi,
 - Okula geç kalınması,
 - Bilmediğimiz bir yere ilk defa gidilecek olunması vs. gibi
- ❑ Çözüm aranması gereken durumlar günlük hayatta karşılaşılabilecek problemlerdir.

PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ

- ❑ Bir problemi çözmesi beklenen alternatif yollar arasından en doğru olanı seçebilmeye **problem çözme** denir.
- ❑ Problemi ortaya koyma aşamasından, problemin çözümünün tamamlanmasına kadar geçen zaman ise **problem çözme süreci** olarak adlandırılır.
- ❑ **Problemleri çözmek için genellikle iki farklı yöntem kullanılır:**
 1. Deneme yanılma ya da tahminde bulunma yoluyla çözme
 2. Algoritma geliştirme yoluyla çözme

PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ

- ❑ Günlük hayatta karşılaşılan bazı problemler öngörülebilir olmadığı gibi bu problemlerin tek bir çözümü de yoktur.
- ❑ Bu gibi problemleri belli adımlar takip ederek çözmek mümkün değildir.
- ❑ Örneğin;
 - yemek pişirilirken ne kadar tuz koyulması gerektiği
 - ya da yemeğin ne kadar süre pişirilmesi gerektiği deneme yanılma yoluyla bulunabilir.
- ❑ Çünkü bu soruların cevabı kişiden kişiye değişiklik gösterecektir.

PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ

- ❑ Ancak bilgisayarlar aracılığıyla çözmek istediğimiz problemlerin çözüm adımlarının, önceden belirgin bir şekilde ortaya konulması gerekir.
- ❑ Bu amaçla hazırlanan yönergelere **algoritma** denir.
- ❑ **Algoritma;** bir problemi çözmek veya belirli bir işi yapmak için adım adım tanımlanmış işlemler kümesidir.
- ❑ **Problem çözme sürecini kolaylaştırmak ve hata yapma ihtimalini azaltmak için öncelikle mevcut durumun problem olup olmadığına karar verilmeli ve problem net olarak ortaya konulmalıdır.**

PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ

- ❑ Problem net olmalı,
- ❑ İyi analiz edilmeli,
- ❑ Uygun planlamalar yapılmalıdır.
- ❑ Çözüm için farklı yollar düşünülmeli,
- ❑ Bu yollar arasından en uygunu seçilmelidir.
- ❑ Problem çözüldükten sonra kontrol edilmelidir.

PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ İŞLEM ADIMLARI

1. **Problemi tanımlama:** Problemin ne olduğu belirgin bir şekilde ortaya konulmalıdır.
2. **Problemi anlama:** Problemin kaynağının ne olduğu ve problem çözüldükten sonra beklenen faydalar belirlenmelidir. Bir problem ne kadar iyi anlaşılırsa çözümü o kadar kolay olacaktır.
3. **Alternatif çözüm yollarını belirleme:** Problemi çözmesi beklenen tüm alternatifler sıralanmalıdır.

PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ İŞLEM ADIMLARI

4. En uygun çözümü seçme: Bir önceki adımda belirlenen alternatifler arasından en uygun olanının seçilmesi gerekir.

- Bunun için alternatiflerin artıları ve eksileri yazılabilir.
- Çoğu zaman çözüme en hızlı ulaştıran alternatif doğru çözüm olarak görünse de bu durum her zaman geçerli değildir.
- En hızlı çözümün güvenli olmadığı, maliyet açısından kabul edilebilir olmadığı ya da uzun ömürlü olmadığı durumlar ortaya çıkabilir.
- Böyle durumlarda tüm faktörler göz önünde bulundurularak en uygun çözüm seçilmelidir.

PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ İŞLEM ADIMLARI

- 5. Çözümü uygulama:** Bir önceki adımda belirlenen çözüm yöntemi kullanılarak problemi çözme işi gerçekleştirilir. Çözüm adımlarının kafa karışıklığına yol açmayacak bir şekilde ortaya konulması gerekir.
- 6. Çözümü test etme:** Uygulanan çözümün beklentileri yerine getirip getirmediği test edilmelidir. Uygulanan çözümün hataları varsa bunları gidermek için önceki işlem basamaklarına dönülmesi gerekebilir.

PROBLEM ÇÖZMEDE TEMEL İŞLEMLER

- ❑ **Bilgisayarlar**, tüm işlemleri matematiksel hesaplamalar yaparak gerçekleştirir.
- ❑ Bu nedenle problem çözmede kullanılabilecek temel matematiksel işlem ve kavramları bilmek gerekir.
- ❑ Bunlar **aritmetiksel**, **mantıksal** ve **karşılaştırma** operatörleridir.
- ❑ **Operatörler**; önceden tanımlanmış birtakım matematiksel ya da mantıksal işlemleri yapmak için kullanılan özel karakter ya da karakterler topluluğudur (Algan, 2008).

ARİTMETİKSEL OPERATÖRLER

- Toplama, çıkarma, çarpma, bölme, üs alma ve mod alma gibi matematik işlemlerinin yapıldığı operatörlerdir.

Operatörün Adı	Sembolü	Örnek
Toplama	+	4 + 5
Çıkarma	-	10 - 2
Çarpma	*	4 * 3
Bölme	/	4 / 2
Üs Alma	**	7 ** 2
Mod Alma	%	6 % 3

Mod alma

Bir sayının başka bir sayıya bölümünden kalan sayıdır.

Örneğin;

6%3=0 iken

5%3=2 sonucunu verir.

KARŞILAŞTIRMA OPERATÖRLERİ

- ❑ Karşılaştırma işlemi yapılması gereken durumlarda kullanılan operatörlerdir.
- ❑ Bu operatörler, karşılaştırma sonunda **true (doğru)** veya **false (yanlış)** değeri döndürür.

Operatörün Adı	Sembolü	Örnek
Eşittir	==	isim == “furkan”
Eşit Değildir	!=	isim != “furkan”
Büyüktür	>	sayi > 25
Küçüktür	<	18 < sayi
Büyük Eşittir	>=	6 >= yas
Küçük Eşittir	<=	yas <= 6

MANTIKSAL OPERATÖRLER

- ❑ “**ve**”, “**veya**”, “**değil**” gibi mantıksal işlemleri yapan operatörlerdir.
- ❑ “**ve**” operatörü; iki veya daha fazla koşulun tümünün doğru olduğu durumlarda “**doğru**” sonucunu veren operatördür. Günlük hayattaki kullanımıyla aynıdır.
- ❑ Örneğin; makarna yapmak için su, tuz, yağ ve makarna gerekir. Bunlardan herhangi biri olmadan makarna yapılamaz.

MANTIKSAL OPERATÖRLER

- ❑ “veya” operatöründe; iki veya daha fazla koşuldan **en az birinin doğru olması** durumunda sonuç “doğru” olur. Bu da günlük hayatta kullandığımız gibidir.
- ❑ Örneğin bir havuzu boşaltmak için kırmızı, yeşil ve mavi renkte üç farklı musluğumuz olsun.
- ❑ Havuzun boşalması için kırmızı musluğu veya yeşil musluğu veya mavi musluğu açmamız yeterli olacaktır.
- ❑ Dilersek iki ya da üç musluğu aynı anda açarak da havuzu boşaltabiliriz.

MANTIKSAL OPERATÖRLER

- ❑ **“değil”** operatörü ise mantıksal bir durumu tersine çevirir.
- ❑ Sonucu **“doğru”** olan bir mantıksal sınamayı **“yanlış”**a,
- ❑ Sonucu **“yanlış”** olan bir mantıksal sınamayı ise **“doğru”**ya çevirir. Günlük hayattaki olumsuzluk ifadelerine karşılık gelir.
- ❑ Örneğin; meyve alırken pazarcıya “Sağlamlarından ver.” diyebiliriz. **“Çürüklerinden verme.”** deseler de pazarcı yine aynı şeyi anlayacaktır.
- ❑ Çünkü bir meyve ya çürük ya da sağlam olur.
- ❑ İkinci ifadede kullanılan olumsuzluk ekinin koşulu tersine çevirdiğine dikkat ediniz.

MANTIKSAL OPERATÖRLER

Operatör Adı	Sembolü	Örnek
ve (and)	and	$a < 4$ and $a > 8$
veya (or)	or	$a < 4$ or $a < 3$
değil (not)	not	not($a == b$)

MANTIKSAL OPERATÖRLER

Mantıksal Operatörlerin Doğruluk Tablosunda Gösterilişi

ve		
a	b	a and b
1	1	1
0	1	0
1	0	0
0	0	0

veya		
a	b	a or b
1	1	1
0	1	1
1	0	1
0	0	0

değil	
a	a'
1	0
0	1